

2009-06-30

Dnr 2008-833

Dnr 2008-834

Dnr 2008-835

Dnr 2008-836

RN meddelar beslut efter systematisk och uppsökande tillsyn inriktad på revisioner i finansiella företag

Revisorsnämnden (RN) avslutar idag en granskning av de fyra största registrerade revisionsbolagen som varit inriktad på deras revisionsmetodik i finansiella företag. En utförlig beskrivning av hur granskningen har bedrivits och vilket resultat den har lett till redovisas i fyra separata beslut, ett för vart och ett av Deloitte AB, Ernst & Young AB, KPMG AB och Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB. RN har arbetat efter en gemensam metodik vilken beskrivs i de inledande avsnitten till varje enskilt beslut. Övergripande kan sägas att RN börjat med att gå igenom revisionsföretagets metoder och interna riktlinjer för att säkerställa att ett antal internationella och nationella normer för god revisionsredovisning och god revisorsredovisning för revisionsuppdrag som rör finansiella företag kommer till användning och utförande i dessa. RN har sedan gått vidare och översiktligt granskat tio till femton enskilda revisionsuppdrag från varje revisionsföretag, huvudsakligen i syfte att bedöma om uppdragen har bemannats med revisionsteam som har den erfarenhet och tillgång till de specialistresurser som krävs för revision i finansiella företag. RN har även tagit del av hur samverkan med internrevisionsfunktioner har organiserats samt uppbyggnaden av revisionsföretagets system för kvalitetskontroll. I två enskilda uppdrag från varje revisionsföretag har RN gjort en djupgående granskning av hur revisionsuppdraget planerats, genomförts och rapporterats.

RN:s granskningsteam har bestått av auktoriserade revisorerna Göran Raspe och Kerstin Stenberg samt avdelningsdirektören Jessika Eckert (Deloitte och KPMG) och av auktoriserade revisorerna Anders Holm och Inger Blomberg samt avdelningsdirektören Fredrik Bengtsson (Ernst & Young och Öhrlings PricewaterhouseCoopers).

Undersökningsarbetet har bedrivits i en god och öppen anda med en atmosfär av tillmötesgående och samarbetsvilja från de undersökta revisionsföretagens sida.

RN redovisar här iakttagelser som gäller generellt för alla de undersökta revisionsföretagen. De specifika förhållandena hos varje revisionsföretag framgår av respektive beslut.

Verksamheten i finansiella företag styrs av branschspecifika lagar och ett omfattande regelverk i form av föreskrifter och allmänna råd och företagen har att följa särskilda redovisningsregler. Kraven på att en revisor ska förstå klientföretagets verksamhet och ha kunskap om de viktiga regelverk som styr verksamhet och redovisning medför att branschområdet lämpar sig särskilt väl för specialisering från revisorers och revisionsföretags sida. Alla de fyra revisionsföretag som omfattas av undersökningen har också svarat på dessa

krav genom att organisera revisionsverksamheten med en branschspecialisering för revision i finansiella företag.

Alla undersökta revisionsföretag har en väl utvecklad metodik för att utföra revision i finansiella företag. Branschspecialisering och metodutveckling sker i samverkan med de internationella nätverksorganisationer som respektive företag ingår i.

RN:s granskning visar att revisionsuppdragen har bemannats i överensstämmelse med de krav som följer av uppdragets omfattning och komplexitet och att medarbetare med fördjupade branschkunskaper som huvudregel ingår i teamen. I enstaka fall har RN bedömt att revisionsteamet hade behövt tillföras mer resurser.

Byråerna har haft en god beredskap för att möta de särskilda krav på revisionen som en vikande finansmarknad har medfört. I de uppdrag RN ägnat fördjupad granskning bedömer RN att de särskilda revisionsåtgärder som vidtagits och de tekniker som använts för granskning av värdering, redovisning och upplysningar avseende finansiella instrument står i överensstämmelse med rekommendationer som utfärdats av olika normgivande organ och med revisionsföretagets interna riktlinjer.

Det finns genomtänkta system för medarbetarnas utbildning och erfarenhetsutveckling. De krav på kontinuerlig vidareutbildning som gäller för kvalificerade revisorer stöds genom interna kurser och övervakas genom uppföljningssystem.

Samtliga undersökta revisionsföretag har väl organiserade system för intern kvalitetskontroll på företagsnivå. Kvalitetskontrollerna sker i samverkan med respektive byrås internationella nätverksorganisation.

Alla undersökta revisionsföretag har i sina interna riktlinjer ett system där en erfaren revisor utanför revisionsteamet i vissa revisionsuppdrag ska genomföra en särskild kvalitetssäkring för att hantera en bedömd högre revisionsrisk. RN har funnit exempel på avsteg från interna regler om när en sådan kvalitetssäkrande revisor ska utses och finnas tillgänglig. RN rekommenderar därför de berörda revisionsföretagen att säkerställa att de interna riktlinjer som finns med avseende på kvalitetskontrollerande revisor följs mer noggrant.

RN har uppmärksammat frågan om förhållandet mellan externrevisionen och den interna revisionsfunktionen i de finansiella företagen. Inom ramen för god revisionssed, som kommer till uttryck i RS 610/ISA 610, kan den externa revisorn utnyttja internrevisionens arbete och under givna förutsättningar förlita sig på dess granskningar och resultat när det gäller att bedöma den interna kontrollen och också för att skaffa revisionsbevis i samband med räkenskapsrevisionen. RN har dock funnit att tillämpliga revisionsstandarder, som är internationellt utvecklade, inte har den precision och tydlighet som krävs för att ensamt kunna reglera de svåra frågorna om när, hur och under vilka betingelser och villkor som den externa revisorn kan förlita sig på internrevisionens arbete i finansiella företag. RN rekommenderar därför de berörda revisionsföretagen att utarbeta närmare interna riktlinjer avpassade för de specifika svenska förhållandena till vägledning för sina ansvariga revisorer. Frågan är enligt RN:s bedömning av sådan natur att en utveckling bör ske i samråd med branschorganisationen FAR SRS.

En annan fråga som uppmärksammats i samband med granskningen av förhållandet mellan internrevision och externrevision är att det förekommer att samma revisionsföretag som utför den externa revisionen samtidigt tillhandahåller internrevisionstjänsten till det reviderade finansiella företaget. Ett sådant arrangemang innebär alltid ett hot mot den externa revisorns opartiskhet och självständighet. Även denna fråga behöver uppmärksammas i översynen av de interna riktlinjerna.

Peter Strömberg
Myndighetschef